

Nadja Ivanuša
Osnovna šola Slivnica
pri Celju

Sodelovanje z okoljem

Projektno delo Pasavček na osnovni šoli Slivnica pri Celju

Povzetek: Sem učiteljica prvega razreda in v projektu Pasavček s svojimi učenci sodelujem vsako leto. Za menoj je pet generacij učencev, ki so bili aktivno vključeni v celoletni projekt, ki ga organizira in vodi Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. Osnovni namen projekta je pozitivno spodbujanje pravilne uporabe otroških varnostnih sedežev ter varnostnih pasov med vožnjo v avtomobilu. Osrednja figura projekta je lik Pasavčka, ki na prijazen način opozarja otroke: Red je vedno pas pripet! Učenci, učitelji, starši, krajani, policisti in drugi so navdušeni nad dejavnostmi, ki jih izvajamo med letom. Vsakoletno sodelovanje nam prinaša pozitivne rezultate na področjih prometne varnosti, uporabe otroških sedežev in pripenjanja z varnostnim pasom med vožnjo. Projektno delo Pasavček je postalo moja stalnica v vzgojno-izobraževalnem procesu. **Ključne besede:** projektno delo, Pasavček, otroški varnostni sedež, varnostni pas, pripenjanje, prometna vzgoja. **Abstract:** I am a first grade teacher and together with my pupils I take part in the project "Pasavček" every year. Five generations of my pupils have actively participated in this project organised and led by the Public Agency for Safety of Traffic of the Republic of Slovenia. The project's main goal is to encourage correct use of child safety seats and seatbelts while driving. The project's mascot is Pasavček, who kindly warns the children they should always fasten their seatbelt (Red je vedno pas pripet!). The pupils, teachers, parents, local inhabitants, police officers and others are thrilled by the activities we carry out during the year. Our annual participation in the project has positive effects on traffic safety due to regular use of child safety seats and seatbelts. The "Pasavček" project work has become a constant in our educational process. **Keywords:** project work, Pasavček, child safety seat, fastening the seatbelt, traffic education.

Uvod

Osnovna šola Slivnica pri Celju s sedežem v Gorici pri Slivnici je osrednja šola s podružnicama POŠ Loka pri Žusmu in POŠ Prevorje. Obiskuje jo 220 učencev, ki vsakodnevno v različnih vlogah sodelujejo v cestnem prometu (pešci, kolesarji, potniki v osebnih vozilih in avtobusih). Večina učencev prihaja v šolo z avtobusom, s šolskim kombijem ali pa jih z avtomobili pripeljejo starši. Varnost v prometu ni le enkratni nasvet ali opozorilo, temveč pomeni način življenja. Šola in starši s svojim ravnanjem in zgledom ter s prometno vzgojo skupaj oblikujemo varne oblike ravnanja v prometu. Kot mentorica prometne vzgoje na šoli želim prometno vzgojo čim bolj približati učencem, jih vključiti v različne dejavnosti, projekte, naloge, predavanja in delavnice.

Projektno delo Pasavček je zelo dober način, kako učence ozaveščati o pomembnosti prometne

vzgoje in jih spodbuditi, da postanejo aktivni, motivirani, delavni, ustvarjalni, solidarnostni, samozavestni, varni, izkušenejši, kritični, disciplinirani in še bi lahko naštevala kakovosti, ki jih prinaša učencem.

Vsako leto je naše projektno delo Pasavček med najbolje ocenjenimi. Dobri rezultati ter pozitivne

spremembe pri vseh sodelujočih in v našem okolju so kazalnik, da projektno delo dobro načrtujemo, kar je podlaga za začetek projekta. Projektno delo je didaktičen sistem, ki združuje elemente neposrednega vodenja učitelja in elemente samostojnega dela učencev (in staršev). Učenec ima aktivno vlogo, učitelj pa ima vlogo mentorja. Gre za tematsko problemski pristop, pri čemer je konkretna tematika (uporaba otroškega varnostnega sedeža, pripenjanje z varnostnim pasom) »vzeta iz življenja«. Pri projektnem delu gre za izkustveno učenje, za katerega je značilen celovit pristop, pri katerem se aktivira več čutil.

Združuje um in telo, mišljenje in dejavnost, šolo in življenje, teorijo in prakso, integrira izkušnjo z abstrakcijo (posploševanje) ter spoznavno s čustvenim in socialnim. Pomembno je, da pri delu sodelujemo vsi ustvarjalci (učitelj, učenec, starši, zunanji sodelujoči), da smo pri delu odprti do različnih idej, virov, sodelovanja ter da ohranjamo demokratičen odnos (komunikacija, usklajevanje, reševanje konfliktov). Glavna motivacija je, da vsi skupaj dosežemo in uresničimo zastavljene cilje z izbranimi metodami in oblikami dela (teorija in praksa). Vključene morajo biti vse faze projektne dela: oblikovanje pobude, načrtovanje, izvedba in zaključni del (Frey, po Novak, 1990).

Potek projektne dela Pasavček

Načrtovanje

Osrednja tema je uporaba otroških varnostnih sedežev, varnostni pas in pripenjanje. Skupaj s

starši, učenci in sodelavkami, ki so se prav tako vključile v projekt, sem zbirala ideje in predloge za različne dejavnosti, ki sem jih želela izvesti s svojim razredom. Vsako leto želim vsebine vključiti v vsa predmetna področja in temo obdelati iz različnih zornih kotov. Pri načrtovanju je treba upoštevati interese, potrebe in sposobnosti učencev.

Cilji projektne dela Pasavček

Cilji, katerim sem sledila v projektne delu, so bili konkretni, dosegljivi, časovno opredeljeni, merljivi in povezani z dejavnostmi. Glavni cilj, ki sem ga želela uresničiti, je bil, da vsi učenci aktivno sodelujejo v vseh fazah projektne dela. Cilji, ki so temu sledili, pa so se navezovali na spodbujanje učencev k pravilni in dosledni uporabi otroških varnostnih sedežev in varnostnih pasov med vožnjo v avtomobilu ter razvijanje pozitivnega odnosa do uporabe otroških varnostnih sedežev. Seznanjali so se z različnimi varnostnimi sedeži, jih preizkušali in se z varnostnim pasom pravilno pripenjali ter spoznavali pomembnost uporabe varnostnega pasu in posledice neuporabe. Seznanjali so se s predpisi, ki veljajo v cestnem prometu na področju uporabe varnostnih pasov in sedežev (starost, višina, uporaba), z značilnostmi otrok in njihovim ravnanjem v prometu ter s posledicami, ki lahko nastanejo zaradi neupoštevanja prometnih predpisov (kazen, poškodbe, smrt).

Z didaktičnimi igrali in pripomočki, animacijami, pedagoškimi igrami in demonstracijami so otroci izkusili različne vloge, ki jih imajo v prometu kot potniki, pešci, kolesarji, »učitelji« svojih staršev. Na koncu so svoje projektne delo predstavili star-

šem in drugim učencem na šoli ter ga ovrednotili. Ko so bili oblikovani osnovni cilji, sem načrtovala dejavnosti, s katerimi sem želela uresničiti

zastavljene cilje. Nekatere cilje in dejavnosti sem vključevala med izvajanjem projekta.

Primeri načrtovanja dejavnosti

CILJ	MERILO	DEJAVNOST	SODELUJOČI	ČAS	PROSTOR	PRIPOMOČKI
Poznavanje osnovnih skupin otroških varnostnih sedežev	Vedo, kakšen sedež je primeren za različno starost otroke.	<ul style="list-style-type: none"> – Obisk trgovine z otroškimi varnostnimi sedeži – Zbiranje materiala in razvrščanje – Izdelava plakata – Pregled otroških varnostnih sedežev v avtomobilih 	Učenci, učiteljica, starši, trgovec	Novem-ber (1 teden)	Učilnica, trgovina, dom, parkirišče	<ul style="list-style-type: none"> – Različni otroški varnostni sedeži – Časopisi revije
Pravilna uporaba varnostnega pasu	Otroci poznajo nastavev pasu pri jahaču, se sami pravilno pripnejo. Starši vedo, da gre pas čez ramo in boke, da je poravnani dovolj zategnjen.	<ul style="list-style-type: none"> – Pogovor – Simulacija – Demonstracija pravilne uporabe – Strokovna literatura (brošura, spletna stran) – Demonstracija pravilne uporabe 	Učenci, starši, učitelj	Decem-ber (3 dni)	Učilnica, avto, dom	<ul style="list-style-type: none"> – Avto (sedež) – Video posnetek – Avto (sedež) – Strokovno gradivo, internet

Izvedba načrtovanih dejavnosti

Vse šolsko leto sem uresničevala načrt v smeri doseganja zastavljenih ciljev. Opisala bom nekaj dejavnosti, ki sem jih izvedla v projektnem delu Pasavček. Učencem in staršem sem predstavila projekt in planirane dejavnosti, ki jih bomo izvedli v šolskem letu 2010/11, skupaj z našo maskoto Pasavčkom.

Plesali in peli smo različne pesmi na temo prometa in jih predstavili učencem naše šole na zaključ-

ni prireditvi. Naučili smo se skladbe »Mi gremo pa na morje« (Čuki), »Avto« (ameriška ljudsko) in »Na cesti nikdar nisi sam« (Adi Smolar). Večkrat smo recitali pesem o Pasavčku in ponavljali njegov slogan »Red je vedno pas pripet«. Učenci so zelo uživali pri teh dejavnostih. Izrezali smo obešanke za v avto in otroško sobo s Pasavčkovim sloganom. Na roke smo si dali tatuje Pasavčka. Veliko smo se pogovarjali o varnosti v avtomobilu, kaj lahko storijo otroci in starši, da bodo čim bolj varni v avtomobilu. Otroci veliko vedo o tem, kako poskrbeti za varnost, manj pa se zavedajo posledic, ki lahko nastanejo, če niso pripeti ali če ne

uporabljajo varnostnega sedeža ali ga ne uporabljajo pravilno. Barvali smo pobarvanke na temo promet in jih razstavili. Opisovali smo prometne položaje ter varno pot v šolo in se pogovarjali o njih ter o pomenu otroških varnostnih sedežev in pripetosti. Iskali smo članke, pesmice, literaturo in slike na temo promet.

Ob metru Pasavčka smo merili svojo višino in preverjali, ali še potrebujemo otroški varnostni sedež in zakaj.

Sodelovali smo v različnih likovnih natečajih s prometno tematiko (Promet v prihodnosti, Varnost v prometu, Varna pot vsepovsod). Učenci so pokazali veliko zanimanja in veselja, predvsem pa ustvarjalnosti z različnimi likovnimi tehnikami. Vse izdelke, ki so nastajali med projektnim delom, smo razstavljali v razredu, na hodniku in na šolskih panojih. Nastajal je prometni kotiček, ki je bil na ogled vsem učiteljem, učencem in staršem, ki so prihajali v šolo. Tako so lahko med letom spremljali naše delo.

Iz modela Pasavčka smo izrezali dele in nastali so izdelki po modelu »kopitljačka«, ki so jih odnesli domov. Skupaj s starši so ga po navodilih sestavili. »Kopitljačke« smo preizkusili v šoli in se igrali z njimi.

Ker so učenci v šolo večkrat prihajali brez rutic, sem oblikovala tabelo, v katero sem vpisovala redno nošenje rutic. Učenci so se veselili nagrade – žiga, če so prišli v šolo z rutico –, zato so jih začeli nositi redno.

Sestavila sem kratko anketo za učence in starše. Rezultati so bili zanimivi. Ugotovila sem, da so otroci dobro ozaveščeni, da je treba uporabljati tako varnostne sedeže kot varnostne pasove. Večina otrok ima varnostni sedež v avtomobilu in

ga tudi redno uporablja. Tisti, ki nimajo sedeža v avtomobilu, ga nimajo zaradi staršev, ker jim ga ti niso priskrbeli; če bi ga imeli, pa so dejali, da bi ga uporabljali.

Tudi starši kar redno uporabljajo pasove. Otroci opozorijo svoje starše, naj se pripnejo, kadar tega ne storijo. Kadar imajo v avtomobilu sopotnike, so ti v večini vedno pripeti. Vsi starši pa so mnenja, da je uporaba varnostnega pasu pomembna. Izdelali smo avtomobile iz kartona in različne prometne znake, ki smo jih postavili v prometno okolico (velika preproga z narisanim mestom, s cestami, s križišči ...). Na poligonu smo se vključevali v promet kot vozniki avtomobila, pri tem pa upoštevali prometna pravila.

Učenci so v parih oblikovali dialog o prometu, obnašanju v prometu kot pešec, sopotnik v avtomobilu ali na avtobusu. Dialog je bil predstavljen v obliki lutkovne igre. Bili so zelo ustvarjalni, aktivni in zanimivi. Ura je bila poučna, ponujala je aktivno ponavljanje in mi je dala bogato povratno informacijo o znanju, ki so ga učenci pridobili o prometu. Opazovali smo cestni promet v Gorici. Preverjali smo, ali so vozniki in otroci v različnih prevoznih sredstvih pripeti z varnostnim pasom ali ne. Ugotovili smo, da je v avtomobilih pripeta večina voznikov, v tovornih vozilih pa se vozniki le redko pripnejo. Poskušali smo ugotoviti, zakaj. Odgovori učencev so bili različni:

- da ti vozniki ne skrbijo za svojo varnost;
- da zato, ker imajo velika vozila, mislijo, da se jim ne more nič zgoditi;
- da ne poznajo pravil.

Učenci so vsakega voznika, ki ni bil pripet, komentirali zelo kritično, ko pa so videli, da so pripeti, so ploskali in se veselili.

Analiza pripetosti je pokazala, da se stanje v naši vasi vsako leto počasi izboljšuje.

Odločila sem se, da preverim, kako se učenci pripeljejo v šolo. Zanimalo me je, kje sedijo učenci v avtomobilih in kako (spredaj, zadaj, na otroškem varnostnem sedežu, pripet, ne pripet, kje je torbica). Opazovanje sem želela povezati z iskrenostjo odgovorov, ki sem jih dobila pri anketi in preverjanju pripetosti učencev v razredu. Večina učencev je sedela v varnostnih sedežih in so bili pripeti. Še vedno pa se najdejo učenci, ki sedijo zadaj nepripeti, brez otroških sedežev. Nekateri straši v šolo pripeljejo tudi pet otrok in se tako zadaj ne morejo pripeti, ali sta dva privezana z enim pasom, ali pa

sedijo zadaj s torbico na ramenih. Letošnja analiza je pokazala, da se stanje izboljšuje. Vesela sem, da se stvari premikajo na bolje in da se učencem le počasi usedajo znanje, vedenje in navade v zavest in način obnašanja.

Iz kartona smo izdelali lonček za pisala z motivom Pasavčka, katerega so bili otroci zelo veseli in so ga odnesli domov, da ga bodo imeli na svoji pisalni mizi.

Porisali smo asfaltne površine na dvorišču šole. Učenci so risali prevozna sredstva, sebe ter svojo družino kot sopotnike, risali so Pasavčka, prometne znake, zapisovali opozorilne napise. Vsak, ki je prišel v šolo, si je lahko ogledal poslikavo tal. Na zelenico smo postavili prometna znaka, ki smo ju naredili sami. Znaka opozarjata, naj bodo vsi udeleženci v prometu (vozniki, sopotniki) vedno pripeti: SI PRIVEZAN? in BODI VEDNO PRIPET! Učenci so na kartonasto podlago sestavili sestavljanke in jo prilepili. Sestavljanke je imela sporočilo VOZI PREVIDNO, ki je bilo namenjeno staršem.

S policistom smo prehodili varne poti v šolo. Učence je opozarjal na nevarnosti v prometu, jih opazoval pri prečkanju ceste in hoji po prometnih površinah, predstavil jim je poklic policista in policijsko vozilo.

Z vlakom smo se odpeljali v Celje in si ogledali mestni promet, krožišča, semaforizirana križišča, kolesarske steze, pločnike in prometne znake. Primerjali smo gostoto prometa v vasi in v mestu ter vožnjo z vlakom in avtomobilom (pripetost, varnost, nevarnosti, prednosti ...).

Projekt se je bližal koncu, za nami je bilo že kar nekaj dejavnosti, zato sem želela preveriti, kaj so se učenci naučili in ali bi znali praktično uporabiti

znanje. Organizirala sem preventivnoizobraževalni program »Klik je glas, ki varuje nas« za prvo triletje. Izvedli so ga demonstratorji zavoda Varna pot. Učencem so predstavili svet cestnega prometa, katerega aktivni udeleženci so bili tudi sami. Z didaktičnimi igrali in pripomočki, z animacijami, s pedagoškimi igrami in demonstracijami so otrokom predstavili različne vloge, ki jih imajo v prometu kot potniki, pešci, kolesarji in »učitelji« svojih staršev. Program je odlično dopolnilo planiranim dejavnostim in zelo dober kazalnik, kako veliko učenci pridobijo s projektnim delom.

Da pa se celotno projektno delo konča, je treba pripraviti zaključek programa, na katerem razred predstavi svoje letošnje delo. Povabili smo demonstratorje SPV-ja, policiste, ravnateljico, učence in učitelje svoje šole, vrtec, starše, sorodnike idr. Predstavili smo jim svoje letošnje delo in dejavnosti ter jim zaigrali igro *PROMETNA NESREČA*, ki smo jo napisali sami.

Dve družini se odpravljata na morje. Prva sede v svoj avtomobil. Otroka sedita na varnostnih sedežih, vsi vedo, da se morajo zaradi varnosti pripeti z varnostnimi pasovi, kar tudi storijo. Druga družina se v avtomobilu ne pripne, ker se jim to ne zdi pomembno, saj se jim ne bo nič zgodilo. Otroka zadaj ne sedita na varnostnih sedežih, kričita, stojita, se obračata in gledata nazaj. Tudi voznik in sopotnik se med vožnjo ves čas pogovarjata in opazujeta naravo. Nato se avtomobila zaletita in zasliši se strašen pok. Potniki, ki so bili pripeti, so vsi brez poškodb, potniki, ki niso bili pripeti, pa popadajo iz avtomobila, prevrnejo se sedeži, oni pa obležijo poškodovani na tleh. Nepoškodovani potniki gredo iz avtomobila in pogledajo, kaj se je zgodilo z drugimi potniki, in jim povedo, da so poškodovani, ker

niso bili pripeti, in naj se naslednjič v avtomobilu pripenjo z varnostnimi pasovi, saj vsi vemo, kaj je red – »RED JE VEDNO PAS PRIPET«.

Projekt smo sklenili s pogovorom s policistoma, preizkušali smo tehtnice SPV-ja, spoznavali nalezno težo pri različni hitrosti in praktično preizkusili pravilno pripenjanje z varnostnim pasom. Spoznali smo, kako nujna je uporaba varnostnega sedeža in pripenjanje z varnostnim pasom za vse potnike v avtomobilu na vsaki vožnji. Presenetil pa nas je tudi obisk »čisto pravega Pasavčka«, s katerim smo veselo zaplesali.

Sklepni del

Projektno delo sem sklenila z analizo projekta, ki je potekala v obliki pogovora. Vodila so me tale vprašanja:

- Smo uresničili zastavljene cilje in v kolikšni meri?
- Kaj smo se naučili novega?
- Kaj smo/bomo spremenili v svojem ravnanju?
- Plusi in minusi – kaj bi lahko še izboljšali?

Delo je bilo zanimivo za učence, ker so počeli veliko različnih dejavnosti na eno glavno temo. Vsi so pridobili nekaj novega znanja s tega področja. Temo so spoznavali z več zornih kotov in ugotovili so, kako pomembno je, da poskrbimo za svojo varnost, saj je previsoka cena, če tega ne storimo (življenje, poškodbe). Učencem je bila maskota zelo všeč, bili so navdušeni nad njo in nad našo vključenostjo v projekt in bi si še želeli sodelovati v projektne delu Pasavček. Tudi starši so nam bili v pomoč pri projektu. Na roditeljskih sestankih so bili obveščeni o napredku in delu učencev v projektne delu. Realizirali smo vse načrtovane dejavnosti in cilje projektne dela.

Pomembno je, da mlade vzgajamo v prometnem duhu, da se bo mišljenje o varnosti v prometu spremenilo na bolje. Vsi si želimo, da bi bili njihovi otroci in naši učenci čim bolj varni na poti v šolo in iz šole ter v svojem prostem času. Projekt se je na naši šoli zelo dobro prijel, saj smo dobili veliko pozitivnih povratnih informacij. Sadovi našega dela so vsako leto boljši, stvari se premikajo na bolje, kar mi da vedeti, da je naše skupno delo zelo uspešno.

Moram priznati, da je delo v projektu zahtevno, naporno in mi vzame veliko prostega časa (organizacija, vključevanje vsebin v ure pouka, spremljanje projekta, dokumentiranje, vrednotenje, pisanje poročila ...). Potrebno je veliko prilagajanja in iznajdljivosti, vendar kjer je volja, je tudi moč. Ker sem v šolskem letu 2010/11 v projektu sodelovala že petič, želim v projektu sodelovati še naprej in spodbuditi k sodelovanju vse moje kolegice, ki se še niso priključile temu projektu, saj se mi zdita tematika in problematika zelo pomembni za naše šolarje. Vsako leto lahko nadaljujem, nadgrajujem in izboljšujem svoje delo. Veliko dobrega, učinkovitega in pozitivnega je bilo že narejenega. Ideje so vsako leto nove in nam jih nikoli ne zmanjka. Z vključenostjo v projekt Pasavček kot obliko projektne dela želim narediti nekaj za varnost naših učencev in poučiti starše o pravilni in redni uporabi otroških varnostnih sedežev in varnostnih pasov.

Pravijo, da se ljudje spreminjajo počasi. Verjamem, da nam bo skupaj uspelo. ■

Viri in literatura:

1. Atlagič, G., Krošl, K. (ur.) (2006). Projektne delo – gradivo za učitelje. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
2. Novak, H. (1990). Drugačna pot do znanja. Ljubljana: DZS.